

החטיבה לתכנון וכלכלה

מקבלי רכב צמוד – מי הם? סטטיסטיקות על מקבלי רכב צמוד ועל אלה שלא

1. רקע ותמצית סקירה מיוחדת:

תחום המיסוי של רכב צמוד זוכה לתשומת לב רבה בציבור ובתקשורת. בסקירה זו נביא נתונים מגוונים אודות מקבלי רכב צמוד, על סמך דיווחי המעסיקים לרשות המסים עבור שנת מס 2020. בדיווח זה מובא פירוט מלא ברמה של משרת שכיר, ובין היתר מפורט בו סכום של זקיפת שווי שימוש.

עובד שמקבל מהמעביד רכב לשימוש פרטי (בנוסף לשימוש עסקי או לשימוש פרטי בלבד), מחויב לשלם מס הכנסה על שווי השימוש ברכב, המשקף את עלויות האחזקה של רכב שנחסכו לעובד. שווי השימוש מחושב לפי נוסחה נורמטיבית המבוססת על מחיר הרכב בהיותו חדש¹, בתוספת הצמדות והתאמות נדרשות. שיעור שווי השימוש הבסיסי הנו 2.48% לכל חודש שימוש. עבור כלי רכב חשמליים והיברידיים מופחת סכום שווי השימוש כלהלן:

- בנוגע לרכב היברידי שאיננו נטען מרשת החשמל - 500 ש"ח לחודש;
- בנוגע לרכב היברידי שנטען מרשת החשמל (פלאג-אין) - 1000 ש"ח לחודש;
- בנוגע לרכב חשמלי - 1200 ש"ח לחודש.

כך למשל, רכב בעל הנעה רגילה שמחירו בהיותו חדש 140,000 ש"ח, יחויב בזקיפה של 3,472 ש"ח לחודש שימוש, ואילו שווי השימוש ברכב היברידי שמחירו זהה, יהיה 2,972 ש"ח לחודש.

בניתוח הנתונים נמצא כי רכב צמוד מוענק בעיקר לבעלי שכר גבוה. הגיל הממוצע של מקבלי רכב צמוד גבוה בהשוואה לשאר העובדים. השיעורים הגבוהים ביותר של מקבלי רכב צמוד נמצאו בענפי שירותי מידע ותקשורת, ענפי התעשייה, ושירותים מקצועיים ופיננסיים. שיעור מקבלי רכב צמוד בקרב הגברים גבוה משמעותית משיעור מקביל אצל הנשים.

2. כללי

בשנת 2020 כ- 7% מהשכירים, כ- 316 אלף איש, הוגדרו כמקבלי רכב צמוד², ואילו 93%, כ- 4.2 מיליון שכירים, לא קיבלו רכב צמוד. ניתן לראות מהלוח להלן כי קיימים הבדלים משמעותיים בין שתי הקבוצות. האוכלוסייה של מקבלי רכב צמוד, בממוצע, מבוגרת יותר (46.4 שנים לעומת 39.1 בקבוצה של מי שאיננו מקבל רכב צמוד), ומתאפיינת ביציבות תעסוקתית גבוהה יותר – 11.7 חודשי עבודה³ בשנה לעומת 9.9. בקרב מקבלי רכב צמוד יש משמעותית יותר גברים – קרוב ל- 77% לעומת 50.6% בקרב מי שאיננו מקבל רכב צמוד – ושכר העבודה הממוצע לחודש

¹ יצוין כי הגם שחישוב שווי השימוש ברכב מבוסס על מחירון של רכב חדש, תוצאת התחשיב משקפת את עלויות האחזקה של רכב משומש

² בסקירה זו מקבלי רכב צמוד הוגדרו כעובדים שסכום הזקיפה השנתי שלהם עולה על 6,000 ש"ח (כ- 500 ש"ח לחודש בתנאי של עבודה וקבלת רכב צמוד במשך שנת מס מלאה). לצורך הסקירה נלקחו בחשבון שכירים במשרות עבודה פעילות (ללא משרות גמלאים) אשר עבדו לפחות חודש אחד (מלא או חלקי) במהלך 2020.

³ כאן מדובר בחודשי עבודה אצל מעסיק כלשהו, ולא דווקא המעסיק שהעניק לעובד רכב צמוד.

(ברוטו, כולל זקיפת שווי שימוש ברכב) הנו 29.35 אלף ש"ח לעומת 9.4 אלף ש"ח בממוצע בקרב מי שאיננו מקבל רכב צמוד מהמעביד.

לוח 1: מאפייני השכירים שמקבלים ושאינם מקבלים רכב צוד בשנת 2020

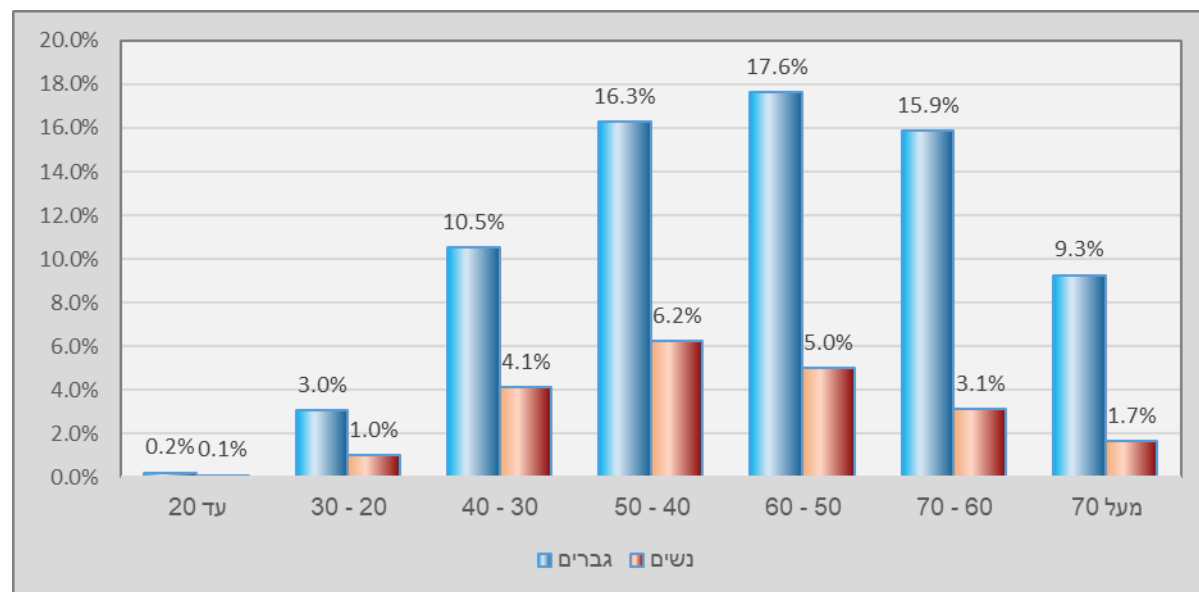
מקבל רכב צמוד	כמות	% מסה"כ	שכר ממוצע ברוטו לחודש עבודה	חודשי עבודה בשנה	גיל ממוצע (לתחילת שנה)	% גברים בקטגוריה
מקבלי רכב צמוד	316,239	7.0%	29,352	11.66	46.38	76.8%
אינם מקבלים רכב צמוד	4,203,180	93.0%	9,380	9.87	39.14	50.6%
סה"כ	4,519,419	100.0%	10,777	9.99	39.65	52.5%

3. פילוח לפי גיל ומין

כאמור, קבוצת מקבלי רכב צמוד הנה "מבוגרת" יחסית, ובפילוח לפי קבוצות גיל רואים שהשיעור הגבוה ביותר של מקבלי רכב צמוד הנו בקרב גברים בני 40 – 70, בקטגוריות אלה שיעור מקבלי רכב צמוד מגיע לכדי 16%-18%. בכל קטגוריות הגיל, שיעור הנשים שמקבלות רכב צמוד, מכלל השכירות באותה קטגוריה, נמוך משמעותית מהשיעור המקביל של גברים. השיעור הגבוה ביותר של מקבלות רכב צמוד הנו בקרב בנות 40-50 – 6.2%, ובקרב בנות 50-60 – 5.0%.

תרשים 1:

שיעורי העובדים שקיבלו רכב צמוד ב- 2020, מכלל העובדים בקטגוריה, לפי קבוצות גיל ולפי מין

4. פילוח לפי עשירוני שכר ומין

פילוח לפי עשירוני שכר חודשי מראה כי גם כאן, בכל עשירון שכר, שיעור מקבלי רכב צמוד גבוה משמעותית בקרב הגברים לעומת הנשים. החלוקה לעשירוני שכר חודשי נעשתה על כלל השכירים ולא בנפרד לגברים ולנשים. כלומר, בהתחשב בפערי השכר, בעשירוני הגבוהים הייצוג של נשים נמוך יחסית, אך אלה הן נשים בעלות רמת שכר דומה לזו של הגברים בעשירון⁴. ועדיין, תופעה חוצה עשירוני הכנסה היא ששיעור הנשים שמקבלות רכב צמוד מהמעסיק הינו כמחצית משיעור זה אצל הגברים.

לוח 2:

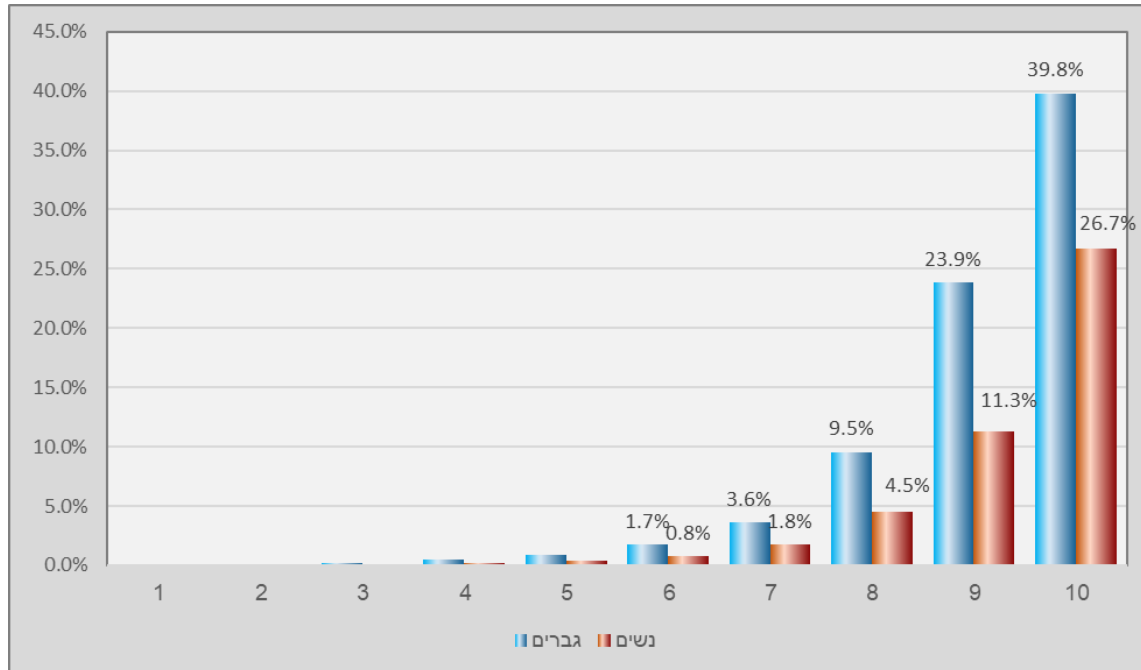
מקבלי רכב צמוד לפי מגדר ועשירון שכר

נשים			גברים			עשירון שכר חודשי
%מקבלי רכב צמוד	שכר ממוצע לחודש	כמות השכירים	%מקבלי רכב צמוד	שכר ממוצע לחודש	כמות השכירים	
0.0%	1,080	243,400	0.0%	1,022	189,000	1
0.0%	2,603	252,649	0.1%	2,618	184,224	2
0.1%	3,988	240,315	0.2%	4,010	203,541	3
0.2%	5,217	223,649	0.4%	5,223	230,195	4
0.4%	6,454	226,403	0.9%	6,457	224,863	5
0.8%	7,908	222,978	1.7%	7,919	226,003	6
1.8%	9,725	212,381	3.6%	9,755	240,387	7
4.5%	12,417	202,053	9.5%	12,455	255,356	8
11.3%	17,326	191,348	23.9%	17,456	272,992	9
26.7%	33,963	132,607	39.8%	39,736	345,075	10
3.4%	8,439	2,147,783	10.2%	12,406	2,371,636	סה"כ

עוד עולה מהניתוח שבעשירוני הנמוכים כמעט ולא קיימת תופעה של קבלת רכב צמוד מהמעביד. אפילו בעשירון 6 שיעור מקבלי רכב צמוד הנו כ- 1% (בעשירוני נמוכים יותר קרוב ל-0). בעשירון העשירי כ- 35% מהשכירים (קרוב ל- 40% מהגברים וקרוב ל- 27% מהנשים) מקבלים רכב צמוד.

⁴ למעט עשירון 10 בו אין הגבלת שכר מלמעלה.

תרשים 2:
שיעור מקבלי רכב צמוד בשנת 2020, לפי מגדר ועשירוני שכר

5. פילוח לפי ענפים ומין

קיימים הבדלים משמעותיים בדפוסי קבלת רכב צמוד לפי ענפים. השיעורים הגבוהים ביותר של מקבלי רכב צמוד מתוך כלל השכירים נמצאו בענפים של שירותי מידע ותקשורת – 14.7% (בענפי היי טק, המשתייכים לקבוצת ענפים זו, באופן "מסורתי" יש הרבה מקבלי רכב צמוד), ענפי התעשייה – 13.5%, שירותים מקצועיים ופיננסיים – 10.3%.

שיעורים נמוכים של מקבלי רכב צמוד נמצאו בענפי חקלאות – 3.6%, ענפי אירוח ואוכל – 1.4%, חינוך – 1.3%, בריאות, רווחה וסעד – 2.2%.

גם כאן, באופן חוצה ענפים, ניתן לראות כי רכב צמוד מוענק בעיקר לגברים בעלי שכר גבוה בגיל מבוגר יחסית. בחלק מהענפים פערי גיל בין מקבלי רכב צמוד לשאר העובדים פחות משמעותי, למשל בענפי מינהל ושירותים מוניציפליים. אך ההטיה המגדרית מאד עקבית בין כל קבוצות הענפים, ופערי השכר משמעותיים מאד ומגיעים ליחס של פי 4.5 - 5 בענפים מסוימים כגון אירוח ואוכל וענפי אמנות ובידור.

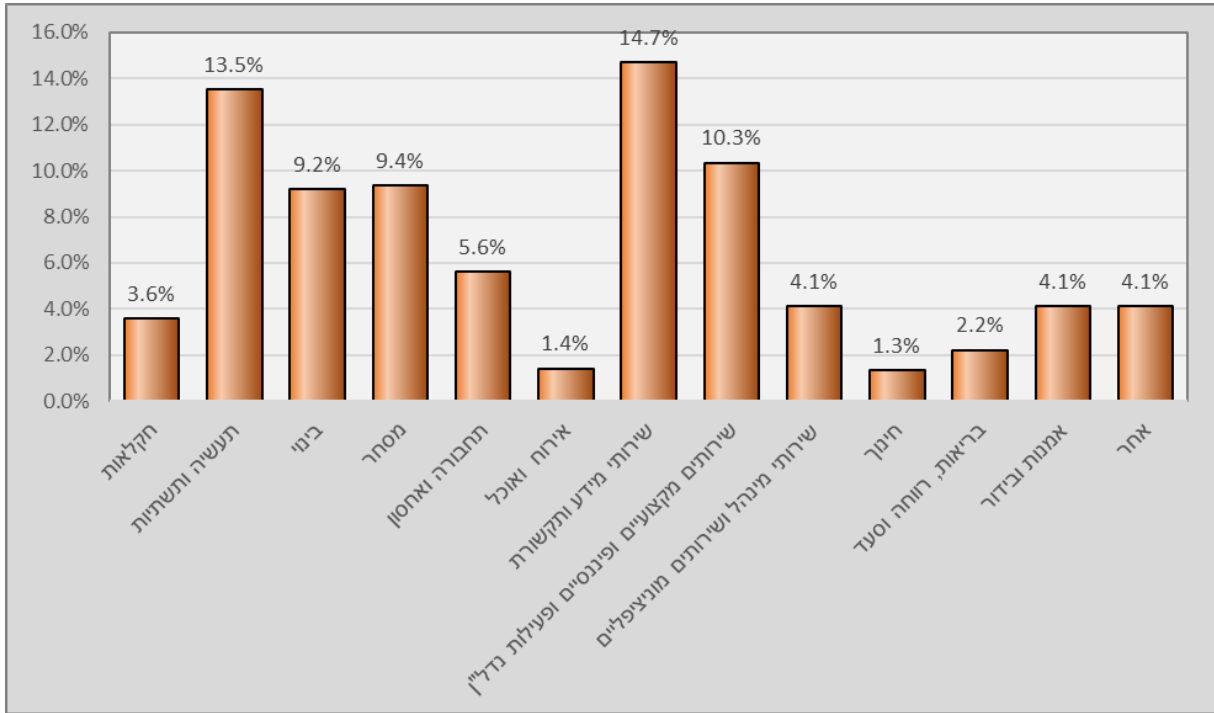
מכאן ניתן להסיק שרכב צמוד מוענק בעיקר לעובדים בכירים מדרג המנהלים וללא זיקה ישירה לצורך התפעולי (נסיעות מרובות לצורכי עבודה).

לוח 3:

שיעורי קבלת רכב צמוד ומאפייני השכירים שמקבלים ואשר אינם מקבלים רכב צמוד, לפי קבוצת ענפים

שכירים שאינם מקבלים רכב צמוד			שכירים שמקבלים רכב צמוד			% מקבלי רכב צמוד	מהם: עם רכב צמוד	סה"כ שכירים	
% גיל ממוצע גברים	שכר ממוצע חודשי	גיל ממוצע גברים	% גיל ממוצע גברים	שכר ממוצע חודשי					
70%	35.9	6,303	84%	49.3	21,853	3.6%	3,940	109,612	חקלאות
66%	42.7	12,181	81%	48.3	33,275	13.5%	57,939	427,993	תעשייה ותשתיות
84%	37.4	6,970	88%	45.3	23,009	9.2%	30,681	333,823	בינוי
54%	36.1	7,413	76%	46.3	26,124	9.4%	55,861	596,831	מסחר
77%	41.6	10,985	80%	47.4	27,986	5.6%	8,964	159,600	תחבורה ואחסון
60%	28.5	5,078	70%	43.6	22,830	1.4%	4,076	287,010	אירוח ואוכל
56%	35.7	19,221	77%	44.3	33,589	14.7%	32,955	224,176	שירותי מידע ותקשורת
44%	42.5	12,277	72%	47.3	31,952	10.3%	63,579	614,798	שירותים מקצועיים ופיננסיים ופעילות נדל"ן
43%	41.5	9,282	76%	43.3	27,893	4.1%	34,562	841,417	שירותי מינהל ושירותים מוניציפליים
34%	38.9	8,090	65%	48.4	26,741	1.3%	3,387	256,290	חינוך
22%	43.2	8,782	55%	49.9	30,108	2.2%	8,407	378,831	בריאות, רווחה וסעד
50%	33.2	5,952	71%	45.0	29,035	4.1%	3,932	95,084	אמנות ובידור
35%	38.4	6,786	72%	46.1	24,975	4.1%	7,956	193,954	אחר
51%	39.1	9,380	77%	46.4	29,352	7.0%	316,239	4,519,419	סה"כ

תרשים 3: שיעור השכירים שקיבלו רכב צמוד מהמעביד בשנת 2020, לפי קבוצת ענפים

תרשים 4: שיעור השכירים שקיבלו רכב צמוד מהמעביד בשנת 2020, לפי מגדר וקבוצת ענפים

